

Het 'vrije' internet

Tijdens deze les gaan de leerlingen ervaren dat het internet misschien niet zo vrij is als ze denken. In sommige landen zijn er grote beperkingen. Je mag dan niet zomaar elke website bezoeken die je wilt. Zo kun je in China niet even naar Wikipedia! De controle van content is in sommige landen ook strenger. Mensen denken daar dan goed na over wat ze wel en niet online zetten. Het kan namelijk gevaarlijk zijn. De leerlingen leren tijdens deze les ook hoe ze hun eigen content kunnen verwijderen in posts op social media. Totale duur: 1 lesuur.

LESOPBOUW

- Introductie: De leerlingen denken na over hoe vrij het internet is.
- Verdieping: De leerlingen leren dat het internet niet overal vrij is. Sommige regeringen beperken de toegang van hun burgers.
- Doen: De leerlingen gaan aan de hand van verschillende scenario's uitzoeken hoe ze hun eigen content het beste kunnen verwijderen.

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en lesbrief.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord.
- Zorg voor computers met internet voor het groepswerk.

DIFFERENTIATIE

De leerlingen hebben, bij het ethisch vraagstuk, nagedacht over het nut van een overkoepelend orgaan om de digitale wereld te controleren. Laat de leerlingen als een kleine denktank werken.

Ze interviewen medeleerlingen over deze vraag. Wat zijn de argumenten voor en tegen? Waar ligt de grens? Wie moet dat orgaan runnen? Daarna gaan de groepjes, net als een denktank, een advies opstellen waarin ze aangeven of ze voor of tegen zo'n orgaan zijn en waarom.

BURGERSCHAP

In deze les staat de pijler 'democratie' centraal waarbij de focus ligt op het ontwikkelen van de kennis 'Enkele voorbeelden op mondiaal niveau van gevolgen van het niet naleven van klassieke en politieke rechten voor het dagelijks leven van mensen' (leerdoel 26 leerplankader SLO burgerschapsonderwijs en mensenrechteneducatie). De leerlingen staan stil bij de betekenis van censuur en internetbeperkingen voor burgers.

Het onderdeel Burgerschap in de Digi-doener is gebaseerd op het Vakportaal burgerschap van SLO. SLO onderscheidt drie domeinen van burgerschapsonderwijs: democratie, participatie en identiteit. Vanuit dit perspectief werken we aan burgerschap in de Digi-doeners, meer informatie vind je [hier](#).

ETHIEK

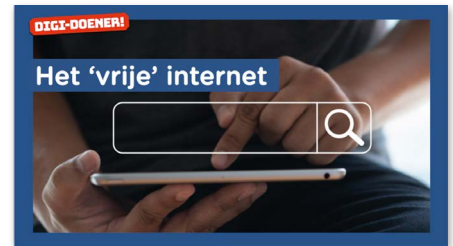
Wie het internet controleert, heeft macht. Als die macht in verkeerde handen is, komt de democratie in een land in gevaar. Moet er een overkoepelend orgaan komen om de vrijheid van het internet te waarborgen? Is dat bijvoorbeeld een taak van de VN of brengt dat ook weer problemen met zich mee?

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	21st century skills
1 Veiligheid en privacy in de digitale wereld DG2.2 Privacy in de digitale wereld.	1 Mediawijsheid De leerling leert op welke wijze ongewenste content gewist kan worden door hemzelf of door anderen.	1 Samenwerken
		2 Kritisch denken
2 Digitaal burgerschap DG5.1 De digitale burger.		3 Sociale & culturele vaardigheden

INTRODUCTIE

Openingslide

Slide 1, Klassikaal

Vertel de leerlingen dat het internet toegang geeft tot informatie en mensen uit de hele wereld. Je kunt overal heen surfen. Stel de vraag van de slide aan de leerlingen. Is het internet vrij? Laat een aantal leerlingen antwoorden. Let daarbij op hun definitie van 'vrij'. Bedoelen ze vrij toegankelijk voor iedereen? Je moet immers wel betalen voor het internet. Of bedoelen ze dat je vrij bent om overal naar toe te gaan wanneer je eenmaal online bent?

Slide 2, Klassikaal

Vertel: Het internet is niet helemaal vrij als je kijkt naar toegankelijkheid. Je moet in de meeste gevallen betalen om toegang te krijgen tot het internet. In ieder geval voor je aansluiting thuis en voor je device. Voor mensen die weinig geld hebben, kan toegang tot het internet dus lastig zijn. Er zijn natuurlijk gratis wifi-punten, maar die zijn niet 24 uur per dag toegankelijk en deze verbindingen zijn niet altijd even snel.

Vraag de leerlingen of ze het internet in dit opzicht 'vrij' vinden. Laat een aantal leerlingen aan het woord. Vraag ze daarna waarom het een probleem is als je geen goede toegang tot het internet hebt. Denk aan het moeilijker kunnen maken van je huiswerk.

Slide 3, Klassikaal

Vertel: Wanneer je toegang tot het internet hebt, dan heb je daarna de vrijheid om overal heen te surfen. Je kunt contact leggen met mensen uit de hele wereld die je normaal niet of nauwelijks zou kunnen spreken. Waarom zit jij op het internet? Hoe ontmoet jij mensen daar? Hoe vrij is het internet voor jou?

VERDIEPING

Slide 4, Klassikaal

Vertel: Niet overal is het internet vrij begaanbaar. Sommige regeringen beperken de toegang van hun bevolking tot het internet. Ze blokkeren zoekmachines of social media. Een bekend voorbeeld hiervan is China. In dat land zijn de berichtendienst WhatsApp en het sociaal medium Twitter bijvoorbeeld verboden. De Chinese regering heeft eigen versies van deze media gemaakt, zoals WeChat en Weibo. Die mogen de Chinese inwoners wel gebruiken. Waarom zouden landen apps en zoekmachines verbieden, om vervolgens eigen versies ervan te maken?

Laat een aantal leerlingen antwoorden. Mogelijke antwoorden: Om er zelf geld aan te verdienen. Om Amerikaanse bedrijven dwars te zitten. Om controle te hebben over de apps en dus hun eigen bevolking.

Slide 5, Klassikaal

 Bekijk met de klas de video. Vertel: De Chinese regering heeft met eigen apps en zoekmachines veel controle over wat er gebeurt in het online leven van de bevolking. Zo kunnen kritische berichten heel snel worden opgespoord en verwijderd. Bij Facebook en Twitter gelden richtlijnen en kunnen berichten pas verwijderd worden als die richtlijnen geschonden worden. Alle berichten die zich aan de regels houden, mogen blijven staan. Bij Weibo kunnen berichten verwijderd worden, omdat de overheid dat wil, zonder dat er duidelijke regels overtreden zijn. China is niet het enige land die dit doet. Ook in Rusland en India worden er op het internet berichten verwijderd. Sommige regeringen blokkeren het internet ten tijde van onrust. Dan blokkeren ze niet een site of app, maar het internet. Dit is vaak een tijdelijke blokkade en kan lokaal zijn, bijvoorbeeld alleen voor de hoofdstad. Dit gebeurde onder andere in Sri Lanka, Tsjaad, Syrië en India.

Slide 6, Klassikaal

 Vertel: Door deze censuur online, is het internet minder vrij. Mensen die wonen in landen waarbij er controle op het internet is, zullen goed nadenken over wat ze online zetten. Je denkt misschien, dat is toch alleen een probleem als je illegale dingen doet? Maar dat is niet zo. Je hoeft geen crimineel te zijn om in de problemen te komen over je online gedrag. In sommige landen is iets posten over politiek, bijvoorbeeld kritiek hebben op de regeringsleider, al gevaarlijk. Denken jullie weleens na over wat je online zet over politieke onderwerpen? Bijvoorbeeld rond Black Lives Matter of de pride? Zijn er delen van jouw dagelijks leven die je bewust niet online zet, omdat je denkt dat het gevaarlijk kan zijn? Laat een aantal leerlingen aan het woord.

Slide 7, Klassikaal

Vertel: Terwijl het internet in sommige landen minder vrij wordt, is er ook een voorbeeld van een heel vrij online land. Namelijk Estland. In Estland is alles gericht op online werken. Ook overheidszaken gaan digitaal. Er zijn eigenlijk maar drie dingen als Est die je niet online kunt regelen.

Bekijk de multiple choice-vraag met de klas. Wat kan er niet online geregeld worden? Laat leerlingen de vraag beantwoorden. Het juiste antwoord is scheiden. De drie dingen die niet online kunnen in Estland zijn trouwen, scheiden en je huis verkopen. Dit is niet omdat het technologisch niet mogelijk is, maar omdat het met de huidige wetten van het land niet mogelijk is.

★**TIP!**

De leerlingen kunnen ook zelf het antwoord googlen. Er zijn meerdere artikelen over, bijvoorbeeld [dit artikel](#) van de NOS.

Slide 8, Klassikaal

Vertel: In Estland kun je zien dat alles online doen gemakkelijk kan zijn. Toch worden sommige landen strenger over wat er wel en niet mag online. Waarom zouden ze dat doen? Dat heeft vooral met macht te maken. Online kunnen mensen hun meningen delen, ook negatieve meningen over regeringen. Ook kun je protesten online organiseren. Met dit in het achterhoofd komt de vraag op: mag de overheid zich bemoeien met de online wereld? Ook als dat de vrijheid en rechten van burgers beperkt? Laat een aantal leerlingen antwoorden.

Slide 9, Klassikaal

 Vertel: Wie het internet controleert, heeft macht. Als die macht in verkeerde handen is, komt de democratie in een land in gevaar. Moet er een overkoepelend orgaan komen om de vrijheid van het internet te waarborgen? Is dat bijvoorbeeld een taak van de VN of brengt dit ook weer problemen met zich mee?

Laat de leerlingen hier een korte discussie over voeren. Kunnen ze voordelen noemen van dit plan? En wat zijn de nadelen? Laat de klas op het einde stemmen door hun hand in de lucht te steken. Zijn ze voor of tegen?

DOEN

Slide 10, Groepswerk

Vertel: Stel, je woont in een land waarbij het gevaarlijk kan zijn om online alles te zeggen wat je denkt. Je hebt een post gemaakt waarin je kritisch bent op de regering. Het staat al een tijdje online, maar je wil het nu toch weghalen. Hoe kun je dat doen? In de lesbrief ga je dit uitzoeken. Je gaat kijken bij verschillende media op welke manier je berichten en andere content kunt verwijderen.

AFRONDING

Slide 11, Klassikaal

Tijdens deze les ontdekten de leerlingen dat het internet misschien niet zo vrij is als ze denken. In sommige landen zijn er grote beperkingen. Vraag de leerlingen wat ze het belangrijkste onderdeel vonden van deze les. Vraag daarna of ze nu anders tegen internetvrijheid aankijken. Waarom is het goed om te weten hoe landen worden bestuurd?

